

SUOMEN KALASTUSYHDISTYS. XII.

**LAHNANVILJELYS
JA PYYNTI**

KIRJOITTANUT
KALLE HINKKANEN

Alkusanat. Kalatalouden yhä kehittyessä kaivataan entisestään enemmän tietoja kalavesien hoidossa ja kalojen viljelyksessä. Ja maamme monissa tuhansissa järvissä on luonnonvaraistenkin edellytysten rajoissa suuria mahdollisuuksia tuottavan kalanviljelyksen harjoittaminen.

Tämän kirjasen tarkoituksena on opastaa kalastuksen harjoittajia ja sen harrastajia järviemme arvokkaimman kalalajin lahnan viljelyksessä ja pyynnissä sikäli kuin se on mahdollista näin pienessä kirjasessa.

Lahnan viljelykseen soveltuvat järvet. Lahna on järvissämme verrattain yleinen. Sitä tavataan eri osissa maatamme, ollen kuitenkin yleisin maamme etelä- ja keskiosan savikkoalueiden vesissä, ja on sen levenemisalueen pohjoinen raja Sodankylässä.

On kuitenkin paljon sellaisia järviä, joissa lahnaa ei ole, mutta joista huomattavan suuri osa olisi soveliaita lahnan kotiuttamiselle.

Lahna ei ole läheskään niin vaativa kuin esim. lohensukuiset kalat, ja siksi se viihtyykin hyvin sekä ruskea- että harmaa- ja myös kirkasvetisissä järvissä. Lahna on lämpimänveden kala ja siksi se menestyy parhaiten matalissa järvissä, joissa vesi lämpiää aikaiseen keväällä ja on kesälläkin lämpimämpää kuin syvissä järvissä. Matalissa järvissä on myöskin runsas kasvullisuus ranta-alueilla ja usein rannoista etäälläkin olevilla matalikoilla. Täten tällaisissa järvissä on lahnaalle hyviä kutualueita sekä sopivia ruokailu- ja oleskelupaikkoja.

Lahnaviljelykselle soveltuvat siis parhaiten matalat tai keskisyvät järvet, joissa pohja on osaksikin savea tai saven sekaista liejua ja joissa on runsas kasvullisuus. Tosin tavataan hyvä lahnakanta syvissäkin järvissä, mutta ne ovat useimmiten suuria järviä, joissa on matalikkoja ja varsinkin kasvullisuusrikkaita matalia lahtia, siis lahnaalle hyviä ravinto- ja kutualueita. Parhaimpia lahnajärviämme, jotka tunnetaan laajemmaltikin, ovat Hollolan Vesijärvi, josta saadaan kuuluksi tulleita Paimelan lahnoja, sekä Joutsassa Suonteenjärvi, jonka lahnakanta on yhtä hyvässä maineessa kuin Vesijärvenkin. Yhteistä näille molemmille järville on niiden mataluus kautaaltaan ja niiden monilajinen kasvullisuus sekä runsas ravintoeläimistö.

Hyvän ja runsaan lahnakannan menestymistä jossain järvessä ei kuitenkaan aina voida määrätä tuntematta tarkemmin järven luontosuhteet, sillä on useita järviä, joiden rannat ovat karuja ja kivikkoisia, mutta joissa silti on lahnoille mitä parhaimmat elämisen mahdollisuudet.

Lahnojen ravintoeläimistö ja sen vaikutukset kantaan. Lahnojen mieliravinnon muodostaa lähinnä järvien pohjaeläimistö: erilaiset surviaishyttysten toukat, putkimadot ja pienikokoiset simpukat sekä

katkasäyriäiset. Mainitut ravintoeläimet asustavat joko pohjaliejuissa tai pohjan pinnalla, ja lahnat tavottavat niitä imutorveksi muodostuvalla suullaan. Jos yllämainittuja ravintoeläimiä on hyvin vähän tai ne puuttuvat kokonaan, on tarpeetonta kotiuttaa sellaiseen järveen lahnaa, vaikka järven muut luonnonvaraiset edellytykset olisivatkin hyvinkin edulliset, sillä lahnakannan menestymiseen vaikuttavat ratkaisevasti ravintoeläimistön laatu ja määrä.

Usein näkee suuripäisiä ja teräväselkäisiä lahnoja, jotka ovat laihoja, vieläpä joskus lapamadonkin saastuttamia. Näissä tapauksissa vaikuttaa ilmeisesti sopivan ravinnon puute. Järvi voi olla luonnostaan ravintoköyhä tai lahnakanta on liian runsas, joten ravinnon tarve on tuntuvasti suurempi sen tuottoa. Tällaisissa tapauksissa on aina harvennettava kantaa voimaperäisellä kalastuksella niin paljon, että jälelle jääneille yksilöille riittää tarpeeksi ravintoa. Harvennuksen vaikutus havaitaan jo kahden vuoden kuluttua yksilöitten lihavuudesta ja lisääntyvästä kasvusta.

Järvien kyky tuottaa kaloille kelpaavia ravintoeläimiä on rajoitettu, samoin kuin maankin kasvukyky. Kun yhden hehtaarin suuruisen maa-alan tuotteilla voidaan elättää vain määrätty määrä kotieläimiä, samoin myöskin ravintotuotoltaan eriarvoiset järvet kykenevät tuottamaan kalojen ravintoeläimiä hehtaarin vesipinta-alaa kohti aina kulloinkin vain määrättylle joukolle lahnoja.

Kannan liikatuotanto ja siitä aiheutuva yksilöitten kitukasvuista tavotaan useimmiten matalissa järvissä, joissa on runsas kasvullisuus ja suojaisia kutualueita, missä kudusta kehittyy runsaasti poikasia ja erittäinkin pyyntiä harjoitettaessa säästeliäästi.

Tavataan myöskin sellaisia järviä, missä ravinnon kulutus on paljon pienempi sen tuottoa ja joissa tapauksissa lahnakanta on runsas, kalat kookkaita, lihavia ja nopeakasvuisia. Hyvissä lahna-järvissä harjoitetaan useimmiten myöskin voimaperäistä kalastusta, joka osaltaan vaikuttaa kannan pysymiseen harvalukuisena. Tämänlaisia järviä ovat jo edellämainitut Suontee ja Vesijärvi, joissa kalastetaan voimaperäisesti ja on niissä lahnojen mieliravintoa niin runsaasti, että esim. Vesijärvessä lahna ottaa harvoin pitkäsiiman mato-syöttiä.

Lahnojen ravinnon hyvää laatuun ja runsauteen vaikuttavat epäilemättä järven edulliset luontosuhteet: veden väri, syvyyssuhteet ja kasvullisuus sekä pohjan ja ympäröivän maan hedelmällisyys.

Niissä hyvissä lahna-järvissä, joissa kanta on liian pieni ravinnon tuottoon nähden, olisi ryhdyttävä kantaa lisäämään joko rauhoittamalla pyynniltä parhaita kutualueita, tai mätiä keinollisesti hedelmöittämään ja hoitamaan sitä sen kehitysaikana. Lahnakantaa lisäämällä näissä tapauksissa voitaisiin lisätä kalavesien tuottoa tuntuvassa määrässä ja siten saataisiin se siltä osalta mahdollisimman tarkkaan hyväksi käytettyä.

Lahnojen kutuaika ja kutupaikat. Lahna kutee keväällä ja tapahtuu se useassa järvessä kolmessa eri jaksossa. Ensin tulee kudulle pienikokoinen kirsilahna heti jättien järvistä lähdettyä, siis kirren sulamisen aikana, toinen kutuaika on rukiin tähkälle tullessa ja kolmas rukiin heilimöimisen aikana. Eri seuduilla käytetään erilaisia nimityksiä näille eriaikaisesti kuteville lahnoille. Ensimmäisestä ja kolmannelta kudusta saadaan useimmiten vähän saalista, joka johtuu siitä, että kutuparvet ovat pieniä ja kutu kestää paikassaan hyvin lyhyen ajan, useimmiten vain vuorokauden. Varsinainen kutu, järjestyksessä toinen, tapahtuu toukokuun lopulla tai kesäkuun alkupäivinä, riippuen kesäntulon aikaisuudesta. Vesi on tällöin lämminnyt 10—12 asteeseen ja ruoho on kasvanut vedenpinnan tasalle. Lahnat nousevat suurissa parvissa kutupaikoilleen joko varhain aamulla tai iltamyöhällä, harvemmin keskipäivän aikana.

Kutuapaikoikseen valitsevat lahnat aallokelta suojassa olevan ranta-alueen, jossa on pohjalla runsas kasvullisuus joko tulvaveden alle joutunutta rantaniittyä tai vesisammalta. Lahnat kiinnittävät mätiänsä mieluummin järven pohjalla olevaan kasvullisuuteen, kuin veden pinnalle nouseviin ruokoon, kaislaan tai kortteeseen. Valitun kutupaikan pohjaruohiston lahnat puhdistavat pyrstön ja eväin voimakkailla liikkeillä huuhtoen liejun kasveista pois. Tyynen ja lämpimän sään vallitessa nousevat lahnat aivan matalalle kutemaan, jos ranta-alue on siihen vain sovelias ja kestää kutu silloin korkeintaan 3—4 vuorokautta. Sään ollessa kylmä ja tuulinen, kutevat lahnat syvällä ja kutu on hajanaista, sekä kestää pidemmän ajan kun hyvien ilmojen vallitessa.

Lahna on yleensä hyvin arka kala ja pakenee se nopeasti heikkoakin kolahdusta. Vaikka kudussa oleva parvi myllertää toisinaan niin, että vesi on aivan sekaista ja veden loiskinta kuuluu kauas, ovat lahnat silti arkoja ulkoapäin tulevalle häiriölle jopa siinä määrässä, että kutuparvi saattaa keskeyttää kutunsa ja lähteä pois. Kutuaikanaan häirityksi tullut parvi hylkää tavallisesti kutupaikkansa, joskus useitten vuosienkin ajaksi. On tarkoin muistettava, että liikkuessamme lahnojen kutualueilla joko pyynnissä tai muilla asioilla, on aina toimittava harkiten ja hiljaa.

Lahnamädin keinollinen hedelmöittäminen ja hoito kehitysaikana sekä kuljetus. Lahnakannan luonnonvaraisen lisääntymisen ja alue- sekä aikarauhoitustoimenpiteitten ohella, voidaan kannan lisääntymistä tuntuvasti auttaa hedelmöittämällä keinollisesti lahnojen mätiä sen kutuaikana ja hoitamalla kehittyvää mätiä poikasasteelle saakka.

Mädin hedelmöittämisessä ja hoidossa menetellään seuraavalla tavalla: parhaana kutuaikana mädin vuotaessa helposti kalaa lievästi vatsasta pusertaessa, varataan pyyntipaikan rantaan sellaisia katajan havuja, jotka ovat olleet järvessä likoamassa vähintään 4—5 päivää

ja mätiä varten joko tavallinen pesuvati tai puinen soikko eli saavi. Mätiä varten varatun astian laatu riippuu käytettävästä, joko n. s. kuivasta tai märästä, hedelmöittämistavasta.

Märkää hedelmöittämistapaa suositellaan niille, joilla ei ole tehtävässä aikaisempaa kokemusta. Tällöin menetellään niin, että yllämainitunlaisen puhtaan puuastian pohjalle ladotaan kerros noin korttelin pituisia katajan oksia, astiaan kaadetaan vettä niin paljon, että havut hyvin peittyvät. Havujen päälle valutetaan mätikaloista mätiä niin ohueen, että sitä tulee vain mätimuna paikkaansa. Kun mätiä on puserrettu yhdestä kalasta, otetaan heti maitikala ja lypsetään maitia mädin päälle. Havuja on sitten liikuteltava, jotta mäti tulisi paremmin maidin yhteyteen. Jos mätiä on enempi saatavissa, niin nostetaan noin 10 minuutin kuluttua mätihavut astiasta pois ja pannaan ne joko järven rantaan tai vedellä täytettyyn astiaan, jonka jälkeen toimitusta jatketaan, kunnes kaikki saatavissa oleva mäti on hedelmöitetty.

Kuivahedelmöittäminen toimitetaan siten, että mätiä lypsetään vedellä kostutettuun emalji- tai porsliinivatiin kulloinkin saatavissa oleva määrä ja mädin päälle puserretaan heti maitikaloista maitia noin teelusikallinen mätilitraa kohden. Mäti sekoitetaan sitten hyvin sekaisin mieluummin linnun sulalla 2—3 minuutin aika, jonka jälkeen kaadetaan puhdasta järvivettä mädin päälle niin paljon, että mäti peittyy. Mätiä on jatkuvasti hämmennettävä hyvin varovasti ja noin kahden minuutin kuluttua voidaan mäti kiinnittää pieniin katajanhavuihin painamalla havua toisella kädellä lievästi vadissa olevaan mätiin, väliin aina havua varovasti kääntäen, kunnes havu on kauttaaltaan mäditetty. Näin menetellään, kunnes kaikki hedelmöittynyt mäti on tartutettu havuihin. Mätihavut pannaan heti veteen joko järven rantaan tai vedellä täytettyyn astiaan. Lahnanmäti on hyvin tarkestuvaista, jotenka se tarttuu lujasti kiinni havun neulasiin ja pysyy siinä aina poikasten kuoriutumiseen saakka. Mäti pannaan havuineen edelleen kehittymään aallokolta suojattuun paikkaan noin puolenmetrin syvyydelle rantaan, jossa on pohjakaasvullisuutta.

Kun mädin kehitysaika kestää sen hedelmöittämisestä poikasten kuoriutumiseen 9—14 vuorokauteen, riippuen veden lämmöstä, on sillä tuona aikana monta vihollista, jotka voivat hävittää mädin viimeistä mätimunaa myöden havuista ja kutualueeltakin. Tämän vuoksi olisi mätiä suojeltava sen kehitysaikana kaikilta sen tuholaisilta, jotta siitä saataisiin runsaasti poikasia. Tätä tarkoitusta varten on tehtävä hautomolaatikoita, joissa voidaan haudottaa määrätty määrä mätiä sekä hoitaa sitä kehitysaikanaan. Lahnanmädin haudontaan soveltuu samansuuruinen laatikko kuin hauenmädinkin, ja tehdään se mieluummin höylätystä ohuesta laudasta seuraavien mittojen mukaan: pituus 1 m, leveys 61 sm ja korkeus 50 sm mitattuna laatikon ulkopinnasta. Hautomolaatikon kumpaankin päähän

Hautomolaatikko. Päädyssä messinkiverkko.

Hautomolaatikko. Hakoja kuvassa vain laatikon toisessa päässä ja toisessa päässä näkyy hakojen kannatinliistake.

kiinnitetään messinkilankainen verkko ja sopivin verkon harvuus on 16—18 silmää tuumalle.

Hautomolaatikko asetetaan aallokolta suojattuun paikkaan mahdollisimman matalalle, jossa vesi lämpimää, ja kiinnitetään se kulmistaan pohjaan lyötyihin vaajoihin niin kiinni, että laatikosta jää vain 10 sm vedenpinnan yläpuolelle. Laatikon pohjalle asetetaan sitten kerros mätihavuja ja kiinnitetään ne sinne siten, että pingotetaan laatikon sivuseinien välille pieniä kuorimattomia pajunvarpuja, jotka estävät havuja nousemasta laatikon pinnalle. Jos veden mukana tulee laatikkoon liejua on havuja puhdistettava huljuttamalla niitä hiljaa vedessä laatikon ulkopuolella. Samalla on myöskin poistettava kuolleet ja valkeiksi muuttuneet mätimunat sekä sellaiset mätihakojen kohdat, joihinka on tullut homemuodostumia. Laatikon päissä oleva sihtiverkko on puhdistettava aina tarpeen mukaan joka päivä.

Kun poikaset ovat kuoriutuneet, voidaan niitä ottaa laatikosta pienellä harsokankaasta tehdyllä haavilla ja kuljettaa 3—4 litran vetoisessa puu- tai peltiastiassa jopa useampiakin tuhansia kerrallaan etäämpänäkin oleviin järviin joko uuden kannan kotiuttamiseksi tai jo ennestään olevan kannan vahvistamiseksi.

Milloin hedelmöitettyä mätia on kuljetettava yhdenkin päivän matka, pakataan mätihavut varovasti sopivankokoiseen maidonkuljetusastiaan kulloinkin saatavissa oleva määrä, ja astia sitten täytetään vedellä aivan täyteen. Kuljetuksen aikana ei vettä vaihdeta, mutta jos ilma on hyvin lämmin on astiaan pantava jäätä niin paljon, että kuljetusvesi pysyy suunnilleen samassa lämpölämpötilässä, kun se oli matkalle lähtiessä. Määräpaikkaan saavuttua otetaan mätihavut varovasti astiasta pois ja pannaan ne hautomolaatikkoon edelleen kehittymään, tai ellei sellaista ole, niin pannaan havut ranta-matalalle siten, ettei aallokko niitä siirrä paikoiltaan pois.

Lahnamätia voidaan kuljettaa myöskin kuiviltaan puisessa tiivissä laatikossa ja on kuiviltaan kuljettamista suositeltava silloin, kun mätia kuljetetaan 1—2 vuorokauden matkoja. Kuljetuslaatikko tehdään ohuesta höylätystä laudasta ja mahdollisimman tiivis, pituus 70 sm, leveys ja korkeus 40 sm. Mainitut mittasuhteet ovat osoittautuneet sopivaksi mädin pakkauksessa ja kuljetuksessa. Ennen pakkausta vuorataan laatikko sisältä pergamenttipaperilla, jonka jälkeen pannaan pohjalle 10 sm paksuinen kerros kosteaa rahka- tai järvisammalta ja noin 2 kg jäätä. Mätihavut pannaan sitte pystyasentoon niin, että oksien rungon päät uppoavat sammalen sisään ja pakataan havut sopivan tiiviisti laatikkoon. Kun laatikko on pakattu täyteen peitetään pakkaus tiiviisti vuorauspaperilla ja kansi suljetaan hyvin. Kuljetuksen aikana on laatikkoa käsiteltävä varovasti ja pidettävä oikein päin.

Perille päästyä laatikko avataan, mätihavuja kastellaan mieluummin ruiskukannulla ruiskuttamalla vettä havuihin useampia

kertoja 10—15 minuutin aikana. Tämän jälkeen pannaan mätia järveen edelleen kehittymään, kuten yllä siitä on jo kerrottu. Milloin tulee kyseeseen lahnan kotiuttaminen »uuteen veteen» on mätia-istutuksia toimitettava ainakin kolmena peräkkäisenä vuotena ja vähintään laatikko kerrallaan.

Istutuslahnojen pyynti ja kuljetus. Jos istutusjärven läheisyydessä on lahnapitoinen järvi, niin voidaan istutusjärven kuljettaa emokaloja. Istutuskaloiksi soveltuvat parhaiten pienikokoiset noin 0,3—0,5 kg painoiset lahnat. Istutus olisi toimitettava keväällä heti, kun kudusta aletaan lahnoja saada, tai myöhään syksyllä tai talven aikana. Istutuskalat on kalastettava joko rysillä, katiskoilla tai nuotalla ja on kaloja käsiteltävä mahdollisimman varovasti, jotteivät kalat loukkautuisi eikä suomuja irtautuisi. Kalojen kuljetusastioiksi soveltuvat parhaiten puiset tynnyrit sekä maidonkuljetusastiat. Puutynnyrin sisään on ennen kiljetusta hyvä kiinnittää painonauhoilla harsokangas, mikä estää kaloja loukkautumasta. Kuljetuksen aikana on astiat täytettävä vedellä lähes täyteen, ettei vesi pääse lyömään liiksi kovaa kaloihin. Edellä mainitun kokoisia istutuskaloja voidaan panna astioihin 3 kpl. 10 vesilitraa kohden. Istutus toimitetaan keväällä matatalle, mieluummin tuulen alle ja rantakasvullisuudesta vähän ulommaksi sekä talvella lasketaan lahnat järven syvimmälle kohdalle hakatusta avannosta. Istutus olisi toimitettava vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena ja olisi kaloja istutettava järven koon mukaan keskimäärin 50—100 kpl. kerrallaan.

Kututurujen valmistus ja hoito. Niissä järvissä, joissa on vähän ja harvoja vesikasvustoja eikä pohjakasvullisuutta ole laisinkaan, voidaan lahnakannan luonnonvaraista lisääntymistä edistää rakentamalla lahnojen kutupaikoille runsaasti hyviä kututuroja. Turot on tehtävä mieluummin kuusen tai katajan havuista tai koivun lehdeksestä aivan rantakasvuston läheisyyteen aallokolta suojattuun paikkaan. Tehtyjen havaintojen perusteella on voitu todeta, että lahnat kutevat hyvin turoihin ja niitten mädistä kehittyy turoissa runsaasti poikasia. Turot olisi rakennettava kuitenkin niin, ettei niistä olisi vastaisuudessa haittaa kalastukselle ja syyskesällä on aina risut ja vaajat järvestä poistettava.

Kun keskikokoisessa 1,5—2 kg painoisessa lahnassa on noin 300,000 mätimunaa, niin saataessa vain osankin jokaisen kutukykyisen lahnan mädistä, joko luonnonvaraisesti tai keinollisen toiminnan avulla, kehittymään poikasiksi, olisi varmaankin jokaisen vuoden poikassato riittävän suuri. Ja täten tulisivat lähivuosien lahnasaaliit jatkuvasti olemaan entisestään suurempia, mikäli järven ravintovarot sen sallisivat.

Lahnojen kasvu ja ikä. Lahnojen kasvu on samoin kuin muittenkin kalojen riippuvainen ravinnon laadusta ja sen runsaudesta.

Lahna on tosin yleensä hidaskasvuinen ja saavuttaa useimmiten vasta kymmenen vuoden ikäisenä kalastussäännössä kaupaksi tarjottavalle lahnelle säädetyn 30 sm mitan. Hyvissä ja ravintorikkaissa järvissä on tosin kasvunlisäys nopeampi, joten lahna saavuttaa:

1. vuoden ikäisenä pituutta	5 sm
2. „ „ „	9—14 „
3. „ „ „	14—15 „
4. „ „ „	20—23 „
5. „ „ „	28—32 „

Niissä järvissä, joissa lahnat ovat pienikokoisia ja laihoja, on kalastettava hyvin voimaperäisesti, jotta yksilörunsaan kannan vuoksi ravinnon tarve ei pääsisi suuremmaksi ravinnon tuottoa.

Lahnojen pyyntitavoista. Lahnojen pyyntiin käytetään eniten riimutettuja verkkoja, katiskoita, rysiä, nuottia ja pitkäsiimaa. Kalastusta harjoitetaan yleisemmin lahnojen kutuaikana keväällä verkoilla ja rysillä, jolloin saalis on toisinaan hyvinkin runsas, varsinkin kauniiden ilmojen vallitessa, jolloinka kalat nousevat ranta-vesiin kutemaan.

Verkkoja ja rysiä voidaan laskea kutupyynnissä hyvin monella tavalla riippuen aivan siitä, minkälainen pyyntialue on. Kun lahnojen kutu tapahtuu hyvin rajoitetulla alueella, on pyynti myöskin järjestettävä niin, että pyyntiteho on mahdollisimman suuri. Tämä taas saavutetaan siten, että verkot lasketaan hyvin lähelle toisiaan pituussuunnassa ja verkkojen päitten kohdalle poikittain lasketaan syvemmälle verkkoja ja matalammalle puolelle rysiä sellaiseen suutaan kuin alueen rantaviiva ja kutuparvien liikehtiminen edellyttävät. Heinäkuun lopulla öiden alkaessa pimetä lasketaan verkot selkämatalikolle ja syvänteiden rinteisiin sekä tuulen alle, milloin siihen vaan on tilaisuutta. Talvella on lahnojen pyynti verkoilla myöskin antoisaa, varsinkin syys- ja kevättalvella, jolloinka lahnat liikkuvat ranta-alueilla ja matalikoilla. Keskitalvella tammi- ja helmikuussa ovat lahnat järvien syvimmillä seuduilla ja käy niitä silloin vähän verkkoihin. Syystalvesta ovat verkot laskettavat matalikkojen ja kariaalueitten läheisyyteen sekä sopivilta paikoilta järven selällepäin pistävien niemien rannoista ulospäin. Kevättalvella lumen jo sulaessa jäältä alkavat lahnatkin siirtyä selkävesien syvyyksistä rannikolle, silloin siirretään verkot matalikoille ja ranta-alueelle.

Alennuslahnan pyynti. Juhannuksen aikaan, kun vesi on ensikerran kukkinut, nousevat lahnat tyvenen ja poutaisen sään aikana suurissa parvissa veden pinnalle niin, että selkäevät ovat toisinaan vedenpinnan yläpuolella. Jos tyyntä ja poutaa jatkuu 2—3 vuorokautta ja sen jälkeen alkaa äkkiä tuulla, painuvat lahnat pohjaan

ja alkavat pohjaliejua tonkimalla sekottaa vettä ja kulkevat sitten suurissa parvissa myötätuuleen saven- tai mudansekaiselle lähimälle ranta-alueelle. Jos tuuli alkaa äkkiä ja voimakkaana, tulee lahnoja runsaammin rantaan kuin heikolla tuulella. Sekottamallaan vesialueella ovat kalat hyvin rohkeita ja usein näkee niitten lyövän pyrstöllään vettä, että loiskina kuuluu etäälle. Jos aallokko käy voimakkaasti, viihtyvät kalat rannassa 5—6 tuntia, mutta aallokun ollessa heikko, lähtevät kalat syvemmille vesille jo 2—3 tunnin kuluttua.

Kun kalasako on tullut lähelle rantaan ja sellaiselle paikalle, että nuotta siinä jotenkuten kulkee, kierretään nuotalla heti sakoalue ja vedetään nuotta niin matalaan, että juuri voidaan nostaa. Jos sako ei leviä eikä muuta paikkaa, niin voidaan samasta paikasta vetää heti toinenkin apaja ja saalis voi toisinaan olla suurempi kuin ensimmäisestä apajasta. Saon levitessä ja muuttaessa paikkaa on apaja vedettävä aina siitä, missä saon kärki kulkee. Pyyntiä voidaan harjoittaa myös verkoilla ja niin kauan kuin kalat rannassa viiptyvät. Lopulta kuitenkin sako alkaa pyyntipaikalta häipyä ja hajaantua.

Sattuu joskus niinkin, että juuri kun sako on tulossa apajalle, tuuli taukoo äkkiä ja samalla alkaa sakokin hiljalleen hälvetä ja kalaparvet lähtevät syvemmille vesille. Lahnat eivät myöskään alenna kaikkina vuorokauden aikoina, vaan useimmiten klo 11—16 välisenä aikana. Lahnojen alentamisaikaa kestää suunnilleen kaksi kuukautta, kesäkuun lopulta elokuun loppupuolelle. Lahnojen mukana alentavat myöskin kuha ja säynävä, mutta muut kalat eivät tiittävästi milloinkaan. Mitä kuumempi kesä on, sitä runsaammin lahnat alentavat niin, että saalis voi olla useampia satoja kiloja yhdestä apajasta. Alennuspyynti sietäisi tulla yleisemminkin tunnetuksi ja käytäntöön, sillä silloin saadaan vain suurikokoisia lahnoja. Onnistuakseen pyynnissä vaatii se kalastajalta tarkkaa huomiokykyä ja nopeata toimintaa, sillä alennuskalat eivät odota kauan pyytäjää.

Nuottapyynnistä talvella. Talvella saadaan nuotalla toisinaan oikein »pietarin saaliita», jopa useampia tuhansia kiloja yhdestä apajasta. Useimmiten tällainen on pelkkä sattuma, varsinkin paksun jään ja lumen aikana. Runsaan saaliin saaminen johtuu lähinnä siitä, että lahnat ovat talvella suurissa parvissa ja pysyttelevät järven syvimmillä ja samalla lämpimämmillä sekä ruokaisemmillä seuduilla. Kirkkaan jään aikana voidaan varsin hyvin seurata lahnaparvien kulkua, sillä lahnaparvet kyntävät järven pohjaliejua etsiessään ravintoeläimiään ja samalla irrottavat pohjakasveja tai niitten osia, jotka nousevat ylös ja jäätyvät jäähän kiinni. Näitä merkkiä seuraamalla voidaan melkoisella varmuudella määritellä lahnaparven olinpaikka. Jos sitte mainittujen merkkien perusteella löydetty lahnaparvi sattuu olemaan apajapaikalla, saadaan siitä useimmiten hyvin runsas saalis.